

תוכן העניינים

הקדמה

מבוא

- 11 פרק ראשון: שמואל בן מאיר — חייו ויצירתו
א. חייו 11
ב. יצירתו 13

- 17 פרק שני: הפירוש לקהלת
א. בעיית מקוריות הפירוש 17
ב. אחדות הפירוש 28
ג. החלוקה לתחומי פירוש ושאלת מבנה הפירוש 30
ד. "אסף באורים" או חיבור פרשני? 34
ה. קווים לדרך הפירוש 35
ו. היבטים ספרותיים של הטקסט המקראי 39
ז. הדיבור המתחיל 44
ח. "פשוטו של מקרא" ויחס רשב"ם לראשונים 48
ט. "דברים הסותרים זה את זה", שמחה, הבל וחכמה בקהלת 51

- 55 פרק שלישי: הערות ללשון הפירוש

- 62 פרק רביעי: המהדורה
א. החסרונות העיקריים של מהדורת ילינק 62
ב. עקרונותיה ודרכיה של המהדורה הנוכחית 65

פירוש רבי שמואל בן מאיר (רשב"ם) לקהלת

- 71 פרק א
76 פרק ב
81 פרק ג

85	פרק ד
90	פרק ה
95	פרק ו
98	פרק ז
106	פרק ח
110	פרק ט
114	פרק י
119	פרק יא
121	פרק יב
127	כתב־היד
145	קיצורים בכתב־היד
146	קיצורים ביבליוגראפיים
151	ביבליוגראפיה נבחרת על רשב"ם
	מפתחות:
153	מקורות
158	שמות ונושאים

הקדמה

הכינוס העולמי השישי למדעי היהדות, שהתקיים בירושלים בשנת תשל"ג, הוא נקדת המוצא לספר זה. פרופ' ג.פ.א. סויר מבריטניה שהשתתף בכינוס, מצא ששינינו, חוקרי מקרא בשני מרכזי מחקר ולימוד, היינו עסוקים אותה עת בפירוש רשב"ם לקהלת ויום את הקשר בינינו. כך החלטנו להוציא לאור במשותף מהדורה מדעית חדשה של פירוש רשב"ם לקהלת בצירוף מבוא מפורט, המונחת עתה לפני הקורא.

העבודה נמשכה שנים אחדות ונעשתה מתוך שיתוף פעולה פורה. על-פי טיבו של החיבור נתחייבה בו חלוקת עבודה, שלפיה נכתב המבוא על-ידי פרופ' שרה יפת ואילו המהדורה הביקורתית של הטקסט וההערות נעשו במשותף על ידי שינינו.

המרחק הגיאוגרפי בין סקוטלנד וישראל וסוג העבודה שנטלנו על עצמנו חייבו נסיעות ארוכות בין סט. אנדרוס וירושלים. תודתנו נתונה למוסדות ולגופים שסייעו לנו במימון הנסיעות: הקרן למחקר של האקדמיה הבריטית, הקרן על שם היטר ופארי באוניברסיטת סט. אנדרוס והאוניברסיטה העברית בירושלים.

תודה מיוחדת אנו חבים לספריית Staats und Universitätsbibliothek, Hamburg על הרשות לבדוק את כתב-היד שממנו נעשתה מהדורה זו (כתב יד Codex. heb. 32 עמ' 78-95) ולצלם מתוכו את העמודים המתאימים כדי להציגם כפי שהם לפני הקורא. כן נתונה תודתנו למכון לתצלומי כתבי-יד עבריים של הספרייה הלאומית והאוניברסיטאית בירושלים על שירותיו הטובים ולמרכזו ללימודי יהדות ועברית באוקספורד.

חובה נעימה היא לנו להודות לקרן פרי לחקר המקרא, אשר תמכה בהוצאת הספר לאור וכללה אותו בסדרת הספרים בחקר המקרא על-שם ס. פרי, ולהוצאת הספרים ע"ש י"ל מאגנס, למנהלה מר בן-ציון יהושע ולחבר עובדיה, אשר לא חסכו כל מאמץ כדי להוציא לאור מהדורה נאה וראויה זו.

ואחרונים — תודתנו שלוחה לפרופ' משה גרינברג, שקרא את כתב-היד של הספר והאיר את עינינו בהערותיו החשובות ולגב' לאה מזור, שהכינה את המפתחות וסייעה בידינו בעניינים רבים.

יעמדו כולם על הברכה!

רוברט ב. סולטרס, סט. אנדרוס

שרה יפת, ירושלים